

Hässleholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter riktad tillsyn i Hästveda skola F-9 i Hässleholms kommun

Skolinspektionens beslut

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hässleholms kommun att senast den **4 juni 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

- Se till att resultaten av bedömningar av nyanlända elevers kunskaper beaktas vid planeringen av undervisningen. I detta ingår att rektorn tar ansvar för att bedömningar av nyanlända elevers kunskaper görs skyndsamt och senast inom två månader från det att eleven tagits emot i skolväsendet. I detta ingår även att

undervisningen för nyanlända elever ska utgå från en bedömning av elevernas kunskaper. (1 kap. 4 §, 2 kap. 10 § och 3 kap. 12 c och 12 d §§ skollagen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att genom informationsinsatser till all skolpersonal klargöra skyldigheten att anmäla till rektorn om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd getts i form av extra anpassningar eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn ska, beträffande varje elev som inte nådde målen vid vårterminens slut och som fortfarande inte når målen trots extra anpassningar, se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. Detta ska dokumenteras i ett beslut. (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar) (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn ska, beträffande varje elev som har identifierats vid gemensamma genomgångar, se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. Detta ska dokumenteras i ett beslut. (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar) (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn ska, i de fall lärare vid andra tillfällen än de ovan beskrivna anmäler att det finns elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots stöd i form av extra anpassningar, se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt

stöd. Detta ska dokumenteras i ett beslut. (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar) (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

- Se till att rektorn, eller den i personalen som fått i uppdrag av rektorn att samordna arbetet med ett åtgärdsprogram, följer upp att alla som är involverade i arbetet med programmet genomför sitt arbete med åtgärderna så att eleven får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som eleven behöver. En förutsättning för detta är att alla lärare får information om vilka elever som är i behov av särskilt stöd och har åtgärdsprogram, vad behovet är och vilka särskilda stödåtgärder lärare ansvarar för att ge eleverna inom ramen för undervisningen. (2 kap. 9–10 §§ och 3 kap. 9–10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att åtgärdsprogram följs upp och utvärderas i enlighet med vad som har angetts i åtgärdsprogrammen. (3 kap. 9 § skollagen)

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att, genom att inhämta uppgifter från elever, följa upp elevernas trygghet och uppfattning om förekomsten av kränkande behandling i syfte att få kunskap om vilka behov skolan har av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling. (6 kap. 6–8 §§ skollagen; 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling; Lgr 11, 1, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden)
- Se vidare till att utifrån uppföljningen identifiera risker för kränkande behandling och sätta upp mål för det förebyggande arbetet och besluta om insatser som ska genomföras under året. (6 kap. 6–8 §§ skollagen; 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling; Lgr 11, 1, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden)
- Se även till att beslutade insatser för att förebygga och förhindra kränkande behandling genomförs enligt vad som är beslutat. (6 kap. 6–8 §§ skollagen; 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling; Lgr 11, 1, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden)

- Se till att upprätta en plan mot kränkande behandling som innehåller konkreta mål som utgår från uppföljningen och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling samt information om hur insatserna ska följas upp och utvärderas. (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen)

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att lärarna samverkar i arbetet för att nå utbildningsmålen. I detta ingår att lärarna ska samverka kring hur undervisningen organiseras och genomförs så att eleverna får överblick och så att arbetsbelastningen blir rimlig för eleverna. I detta ingår även att lärarna ska samverka på ett sådant sätt så att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Ytterligare brist

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- För nyanlända elever som har tagits emot i högstadiet upprättas en individuell studieplan. (3 kap. 12 g § skollagen)

Åtgärder

- Se till att upprätta individuella studieplaner för de nyanlända elever som har tagits emot i skolväsendet i högstadiet. I detta ingår att en individuell studieplan ska upprättas för en nyanländ elev senast inom två månader från mottagandet. I detta ingår även att den individuella studieplanen utformas så att den är långsiktig och beskriver hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. I detta ingår slutligen att studieplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder samt revideras löpande. (3 kap 12 g § skollagen).

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen vid Hästveda skola inte planeras och organiseras utifrån elevers olika behov. Utredningen visar att undervisningen för nyanlända elever inte anpassas utifrån en inledande bedömning av dessa elevers kunskaper och att, i de fall bedömningar av nyanlända elevers kunskaper har gjorts, får lärare inte del av dessa. Detta får till följd att även om lärare gör vissa anpassningar i undervisningen för de nyanlända eleverna, så grundar sig inte dessa anpassningar på en bedömning av elevernas behov.

Skolinspektionen bedömer även att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Skolinspektionens utredning visar att lärare inte alltid anmäler till rektorn eller elevhälsan att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas. I de fall lärare anmäler muntligt till specialpedagogen att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas, hanteras dessa anmälningar inte som anmälningar och leder inte heller till att en utredning av elevers behov av särskilt stöd genomförs skyndsamt. Därmed finns det en påtaglig risk att elever inte få det särskilda stöd som de eventuellt behöver. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns elever som är i behov av särskilt stöd som inte ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att de behöver och att skolan inte följer upp och utvärderar insatta åtgärder inom ramen för särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer vidare att lärarna inte systematiskt och regelbundet samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål. Utredningen visar att även om rektorn har skapat förutsättningar för lärare att träffas varje vecka så används inte den avsatta tiden till samverkan kring frågor om hur undervisningen organiseras och genomförs så att arbetsbelastningen blir rimlig för eleverna och inte heller kring hur undervisningen i olika ämnesområden kan samordnas och genomföras för att eleverna ska få möjlighet att arbeta ämnesövergripande och kunna uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Skolinspektionen bedömer slutligen att Hästveda skola inte lever upp till skollagens krav avseende att upprätta individuella studieplaner för nyanlända elever som tas emot i skolväsendet i högstadiet. Därmed finns det en risk att utbildningen för dessa elever inte planeras mål så att eleverna uppnår behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen vid Hästveda skola inte planeras och organiseras utifrån elevers olika behov. Utredningen visar att undervisningen för nyanlända elever inte anpassas utifrån en inledande bedömning av dessa elevers

kunskaper. Utredningen visar att det på skolan finns nyanlända elever vars kunskaper inte har bedömts, trots att de varit mottagna på skolan i mer än två månader. Utredningen visar slutligen att, i de fall bedömningar av nyanlända elevers kunskaper har gjorts, får lärare inte del av dessa. Detta får till följd att även om lärare gör vissa anpassningar i undervisningen för de nyanlända eleverna, så grundar sig inte dessa anpassningar på en bedömning av elevernas behov.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av 12 c § skollagen framgår vidare att nyanlända elevers kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Enligt skollagen är det rektorn som ansvarar för att bedömningar görs skyndsamt, och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet. Skollagen anger vidare att resultatet av bedömningen ska beaktas vid planeringen av undervisningen. Av 2 kap. 10 § skollagen framgår vidare att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans samt den hjälp som de behöver.

Skolinspektionens utredning

Intervjuade lärare på både mellanstadiet och högstadiet säger att de inte tagit del av kartläggningar som görs av nyanlända elevers kunskaper. Specialpedagogen säger att arbetet med kartläggning av nyanlända elevers kunskaper är ett område som skolan behöver ta tag i. Kartläggningarna görs av en lärare på skolan, säger specialpedagogen, men hen säger att hen inte vet hur kartläggningarna når lärarna. Skolan har, enligt specialpedagogen, ingen samordnare som ansvarar för inslussningen av elever till skolan efter att de kartlagts. Rektorn bekräftar att lärarna inte får ta del av vad de kartläggningar som har genomförts har visat. Rektorn säger att det är en lärare i svenska som andraspråk som utför kartläggningarna och lämnar dem till rektorn och till specialpedagogen. Rektorn säger dock att kartläggningarna används när åtgärdsprogram upprättas. Rektorn uppger vidare att skolan har en eftersläpning vad gäller kartläggningarna och att det finns tre-fyra nyanlända elever som började på skolan under vårterminen, vars kunskaper inte har kartlagts.

Lärare säger att nyanlända elever börjar direkt i en vanlig klass och följer klassens schema. Vidare säger lärare att det i flera av skolans klasser går nyanlända elever som inte kan språket och att det saknas en organisation kring undervisningen av de nyanlända eleverna efter att förberedelseklassen togs bort. Även elevhälsan säger att skolan har ett stort behov av att organisera om undervisningen för de nyanlända eleverna. De säger att skolan inte har någon förberedelseklass eller förberedelsegrupp utan att eleverna börjar direkt i vanlig klass. Rektorn bekräftar att skolan inte har någon

särskild organisation kring de nyanlända eleverna, och att de nyanlända elevernas utbildning inte är anpassad utifrån varje elev utan att de följer klassernas scheman direkt när de börjar på skolan. Eleverna följer klassens undervisning i alla ämnen, säger rektorn. Rektorn säger slutligen att skolan inte har utvärderat om organisationen stöttar de nyanlända elevernas måluppfyllelse.

Lärare ger flera exempel på hur de försöker anpassa undervisningen för eleverna genom att hitta material på engelska eller material som är översatt till elevens modersmål. Flera lärare säger även att läromedlet i vissa ämnen erbjuder lättare texter. Därutöver har skolan inte haft böcker som är anpassade till de nyanlända eleverna och lärarna behöver därför ägna mycket tid till att ta fram och översätta texter och arbetsuppgifter. Rektorn säger först att lärarna inte har kompetens att anpassa undervisningen för nyanlända elever men lägger sen till att de nog har viss kunskap och att lärarna gör anpassningar med stöd av specialpedagogen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Hässleholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skyndsamt utredning av elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Skolinspektionens utredning visar att lärare inte alltid anmäler till rektorn eller elevhälsan att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas. Skolinspektionens utredning visar vidare att, i de fall lärare anmäler muntligt till specialpedagogen att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas, hanteras dessa anmälningar inte som anmälningar och leder inte heller till att en utredning av elevers behov av särskilt stöd genomförs skyndsamt. Därmed finns det en påtaglig risk att elever inte får det särskilda stöd som de eventuellt behöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisat andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Av läroplanen (2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar) framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Det

framgår även att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd de behöver.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen intervjuar samtliga klasslärare på mellanstadiet och flertalet lärare på högstadiet inklusive lärare i praktisk-estetiska ämnen som undervisar elever i alla årskurser. Lärarna säger i intervju att rutinen är att de uppmärksammar elever som riskerar att inte nå målen vid klasskonferenserna som äger rum en gång per termin. Då tar lärarna upp de elever som riskerar få F i betyg. Lärarna på högstadiet säger att de under innevarande termin har hunnit med klasskonferenser för tre av sex klasser och att de ska ha klasskonferenser för resterande klasserna veckan efter Skolinspektionens besök. Lärarna säger att de inte har lämnat in några anmälningar om elever som riskerar att inte få betyg, men att de anser att rektorn och specialpedagogen borde ha sådan information om eleverna i dessa tre klasser efter klasskonferensen. De elever som inte nådde målen i våras har inte anmälts på annat vis till rektorn eller elevhälsan, säger lärare. Lärare säger att de utöver den information som ges vid klasskonferenserna anmäler muntligt till specialpedagogen när de ser att en elev riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar.

En lärare säger i intervju att skolan har en skriftlig rutin för hur lärare ska agera då elever riskerar att inte nå målen. Flera lärare säger att de inte känner till hur de ska göra och att varken de eller kolleger som de frågar vet hur de ska gå till väga när de märker att en elev riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar. Flera andra lärare säger att skolans rutin för att anmäla att elever riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar, inte fungerar eftersom de inte känner till att en sådan rutin finns. En lärare säger att i en av de klasser hen undervisar i finns det två elever som inte kan läsa. Elever och föräldrar vet om att eleverna inte kommer att nå målen, säger läraren. Hen säger att hen har pratat med mentorn och med specialpedagogen, men inte anmält eleverna till elevhälsan. Hen säger att hen inte är bekant med hur anmälan går till och att skolan inte har några rutiner för det. Ytterligare en lärare säger att hen har ämnesvarnat i ett ämne. Ämnesvarning är, enligt läraren, att man skickar hem information om att eleven inte når målen så att vårdnadshavarna får ta del av det. Läraren säger att hen under höstlovet ska samla ihop allt underlag om alla elever, så att hen får en tydlig bild av om elever riskerar att inte nå målen, men att hen inte har gjort det hittills. En lärare berättar att hen har övertagit två grupper i språkval, där nästan ingen av eleverna når målen. Läraren säger att eleverna i den grupp som går i årskurs 9 troligen inte kommer att nå målen för slutbetyg. Läraren säger att hen har sagt detta till rektorn men att hen inte har gjort någon anmälan till elevhälsan. Det är nog få elever som har åtgärdsprogram och det borde nog vara fler, säger ett par lärare. Två lärare säger att de har anmält skriftligt att en elev riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar.

Specialpedagogen på högstadiet säger att lärarna inte gör några anmälningar. Lärarna konstaterar att det finns elever som behöver hjälp men sen gör de inte någon anmälan, säger specialpedagogen. Specialpedagog säger att lärare anmäler att elever riskerar att inte nå målen muntligt, och att hen då säger att hen vill få anmälningarna skriftligt

utifrån skolans rutin. Det finns blanketter som ska användas, säger specialpedagogen, och lärarna vet var de ligger. Enligt specialpedagogen blir det inte heller tydligt utifrån det protokoll som hen sammanställer på klasskonferenserna vilka elever som anmäls för utredning av stödbehov. Specialpedagogen säger att hen inte är helt säker på att alla elever som borde varit anmälda också är det och att det säkert är så att det är en för lång fördröjning innan det kommer till rektorn och elevhälsans kännedom att elever riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar. Specialpedagogen säger att hen inte har fått in några anmälningar från lärare under höstterminen, men att hen själv har initierat några anmälningar, exempelvis för en elev med hög frånvaro. Vidare säger specialpedagogen att det för närvarande inte finns några pågående utredningar om elevers behov av särskilt stöd och att rektorn inte har fattat några beslut om att upprätta åtgärdsprogram under höstterminen. Specialpedagogen säger vidare att hen har pratat med rektorn regelbundet om vilka behov som finns.

Representanter för elevhälsan säger i intervju att det finns elever som inte nådde målen/fick betyg i våras och som inte når målen nu och som inte anmälts till elevhälsan. Det beror enligt elevhälsan på att skolan har många nya lärare som behöver tid att lära känna eleverna, att lärarna är olika och att vissa vill vänta lite till och se hur det blir.

Rektorn säger att alla elever som inte nådde målen förra läsåret och befaras inte göra det nu heller inte har anmälts till elevhälsan eller rektorn. Det har kommit in några få skriftliga anmälningar, säger rektorn. Vidare säger rektorn att hen vet att det tar för lång tid innan det kommer in en anmälan från lärare till hen och elevhälsan. Elever har extra anpassningar för länge utan att deras behov utreds, säger rektorn. Rektorn säger att alla lärare borde veta hur de ska göra, eftersom de har gått igenom rutinerna och visat var anmälningsblanketterna ligger, men att elevhälsan ändå får in nästan alla anmälningar muntligt.

Särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av det finns åtta upprättade åtgärdsprogram för eleverna i årskurs 4-9, och att Skolinspektionen vid tillsynsbesöket intervjuade majoriteten av lärarna som undervisar i årskurs 4-9, varav samtliga klasslärare i årskurs 4-6, får det anses vara utrett att någon eller några av de lärare som har intervjuats har elever med åtgärdsprogram i sina klasser. Eftersom ingen av de intervjuade lärarna känner till att de undervisar elever som har åtgärdsprogram och det av elevernas åtgärdsprogram framgår att det är lärarna som ansvarar för att ge eleverna särskilda stödåtgärder får det anses vara utrett att eleverna inte får de särskilda stödåtgärder som är beslutade i åtgärdsprogrammen. Skolinspektionen bedömer därmed att det finns elever som är i behov av särskilt stöd som inte ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att de behöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning som helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Av skollagen framgår

vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av skollagen framgår slutligen att för en elev i bland annat grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd de behöver.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen ber vid besöket att få ta del av samtliga aktuella åtgärdsprogram med tillhörande utredningar för elever i årskurserna 4 till 9 och får då underlag gällande åtta olika elever. De åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen innefattar pedagogiska stödåtgärder som ska genomföras i undervisningen i klassrummet.

Skolinspektionen intervjuar samtliga klasslärare på mellanstadiet och flertalet lärare på högstadiet inklusive lärare i praktisk-estetiska ämnen som undervisar elever i alla årskurser. Samtliga intervjuade lärare säger att de inte vet om det finns elever som har åtgärdsprogram i de grupper de undervisar i. De säger också att om det finns några upprättade åtgärdsprogram så har de inte tagit del av dem. Det är oklart vad de förväntas göra i klassrummet, säger lärarna. Specialpedagogen säger att informationen till lärarna om elevers åtgärdsprogram inte har fungerat och att skolan har arbetat felaktigt när det gäller hur lärarna får information om vilka av deras elever som har ett åtgärdsprogram och vad de ansvarar för. Hen säger att de undervisande lärarna behöver titta på vad utredningarna visar och sen fundera över vad de kan göra i sina klassrum eftersom de ju blir ansvariga för att genomföra åtgärderna. Specialpedagogen säger att hen inte har hunnit prata med lärarna om detta ännu.

Uppföljning av åtgärdsprogram

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte följer upp och utvärderar insatta åtgärder inom ramen för särskilt stöd. Utredningen visar att de åtgärdsprogram som upprättades under föregående läsår ännu inte har utvärderats eller följts upp.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det av åtgärdsprogrammet framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionens utredning

Specialpedagog säger att det finns runt fem åtgärdsprogram upprättade för elever på högstadiet för närvarande. Specialpedagogen säger att åtgärdsprogrammen ska utvärderas och att hen ser att det behöver göras nya utredningar av elevernas behov. Vidare säger specialpedagogen att de senast upprättade åtgärdsprogrammen är från juni månad och att det är dessa som nu ska utvärderas. Rektorn säger att åtgärdsprogrammen inte har följts upp och utvärderats.

Skolinspektionen ber vid besöket att få ta del av samtliga aktuella åtgärdsprogram med tillhörande utredningar för elever i årskurserna 4 till 9 och får då underlag gällande åtta olika elever. För en elev finns ett åtgärdsprogram upprättat och i detta åtgärdsprogram saknas uppgifter om när uppföljning och utvärdering ska göras. Två andra åtgärdsprogram har ett uppföljningsdatum som vid tillsynsbesöket har passerats och det saknas uppgifter om ifall en uppföljning har gjorts eller inte.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Hässleholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det inte genomförs några åtgärder på skolan, utifrån en analys av en kartläggning, för att förhindra och förebygga att kränkningar sker. Vidare visar utredningen att skolans plan mot kränkande behandling inte är känd eller implementerad på skolan och att det av planen, som förutom Hästveda grundskolan även omfattar flera andra verksamheter, inte går att utläsa vilken analys och vilka åtgärder som är aktuella för Hästveda grundskola.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt skollagen ska huvudmannen också se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionens utredning

En elev säger att hen gick med i en trygghetsvandring med elevrådet för flera år sedan och flera elever säger att de inte har gjort någon sådan sedan dess. Lärare säger vidare att det sätt som skolan har tagit reda på behoven på skolan vad gäller arbete mot kränkande behandling är den enkät som kommunen genomförde i årskurs 2, 5 och 8. Lärare säger även att de inte har sett någon presentation av en analys av de anmälningar om kränkande behandling som har gjorts. På frågan om hur skolan kartlägger vilka behov av åtgärder mot kränkande behandling, som finns på skolan svarar elevhälsans personal att det kom enkäter till eleverna i våras men att de inte vet om alla årskurser har fått dem. Vidare säger elevhälsans personal att det förekommer fler fysiska kränkningar på mellanstadiet och mer verbala på högstadiet. De säger att

skolan inte har hunnit sätta igång något arbete kring de verbala kränkningarna. Rektorn säger att man kan säga att åtgärderna i skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling bygger på fortlöpande utvärderingar och samtal med personal och elever. Därutöver säger rektorn att hen har lagt till åtgärder i årets plan utifrån observationer på skolgården. På frågan om skolan har en systematisk och dokumenterad kartläggning av vilka behov som finns på skolan, svarar rektorn nej. Rektorn säger att hen inte gör några analyser av de inkomna anmälningarna om kränkande behandling, för att hitta eventuella mönster eller kunna rikta insatser. Skolan hanterar anmälningarna på individnivå, säger rektorn. Rektorn säger vidare att det överlag är mycket verbala kränkningar i de lägre årskurserna och lärarna arbetar med det på klassrumsnivå.

Elever säger i intervju att de inte har pratat om vad som står i skolans plan mot kränkande behandling. Intervjuade lärare säger att de inte har varit med och utvärderat föregående års plan mot kränkande behandling och att de inte varit inblandade i arbetet med vad som ska ingå i den nya planen. Vidare säger lärarna att de åtgärder som lärarna anges som ansvariga för i skolans plan mot kränkande behandling inte är något nytt, utan sådant som de arbetar med hela tiden. Men de säger samtidigt att planen inte har varit färdig eller presenterats för lärarna så denna höst har de inte arbetat med den. Rektorn säger i intervju att de åtgärder som finns med i den Plan mot diskriminering och kränkande behandling som Skolinspektionen har fått ta del av inte har utvärderats på skolan. Åtgärderna har följt med från föregående läsår, säger rektorn, och eftersom de inte vet om åtgärderna haft effekt så de arbetar med dem även under innevarande läsår. Rektorn säger vidare att skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling inte är implementerad. Planen har inte presenterats och diskuterats på skolan än, säger rektorn, men enligt rektorns planering ska den vara klar den 1 oktober efter att den diskuteras av personalen och på elevrådet.

Elevhälsans personal säger att skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är gemensam för de tre skolor som rektorn har ansvar för, Hästveda skola, Farstorps skola och Ballingslövs skola och att det inte finns någon särskild del i planen som gäller just för Hästveda skola. Elevhälsan säger vidare att det förekommer flera fysiska kränkningar på mellanstadiet och mer verbala på högstadiet och att de inte har hunnit starta något arbete kring verbala kränkningarna.

Skolinspektionen har inför tillsynsbesöket fått ta del av skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2020/2021. Planen gäller, enligt framsidan, Rektorsområde 1, Hästveda, Ballingslöv, Farstorps skola med tillhörande fritidshem. Enligt planen är den antagen den 18 juni 2020 och fastställd av förvaltningschefen den 30 september 2020. Under rubriken Utvärdering redovisas de förebyggande respektive främjande åtgärder som skolorna ska arbeta med samt utvärderingsformer och vilka personer som ska vara delaktiga. Det framgår inte för vilken skola eller vilket fritidshem de olika åtgärderna gäller. Inte heller under rubrikerna Planering av det förebyggande arbetet och Planering av det främjande arbetet går det att utläsa för vilken skola respektive insats gäller eller vilket underlag som använts för att besluta om åtgärderna. Det framgår emellertid av planen att 34 av de totalt 35 anmälningarna om kränkande behandling som inkommit till rektorn gäller Hästveda skola.

Skolinspektionen har även tagit del av de enkäter som lärare och elevhälsa refererar till. Enkäten är genomförd i mars 2020, i årskurs 2, 5 och 8. Svaren presenteras uppdelade per kön, men inte per klass.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Hässleholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte systematiskt och regelbundet samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål. Utredningen visar att även om rektorn har skapat förutsättningar för lärare att träffas varje vecka så används inte den avsatta tiden till samverkan kring frågor om hur undervisningen organiseras och genomförs så att arbetsbelastningen blir rimlig för eleverna och inte heller kring hur undervisningen i olika ämnesområden kan samordnas och genomföras för att eleverna ska få möjlighet att arbeta ämnesövergripande och kunna uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Rättslig reglering

Av läroplanen framgår att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen, och organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet till överblick och sammanhang och möjligheter att arbeta ämnesövergripande. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet och att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Skolinspektionens utredning

Intervjuade elever på både mellanstadiet och högstadiet säger att de har väldigt ojämn arbetsbelastning, så att de vissa veckor har flera prov och mycket läxor medan de andra veckor har väldigt lite att göra. Eleverna säger att det inte verkar som att lärarna pratar med varandra om detta. Flera elever säger att de blir stressade över att de ska prestera i flera olika ämnen samtidigt. Eleverna säger att de hade behövt ha ett schema över alla läxor och prov på samma ställe. Prov lägger lärarna i provschemat men läxor och inlämningsuppgifter kommer lärarna med kort varsel, säger några elever. De flesta lärare lägger inte in läxor i den digitala plattformen, säger elever.

Vidare säger eleverna att de inte ser att lärarna samarbetar kring undervisningens innehåll. Några elever säger att de i svenska och samhällsorienterande ämnen har arbetsområden där bägge ämnena ingår, i övrigt säger de intervjuade eleverna att de inte har några arbetsområden som omfattar flera ämnen, i undervisningen. Vidare

säger de att det inte verkar som att lärarna vet vad eleverna arbetar med i andra ämnen än den aktuella lärarens. Elever säger att de märker att deras lärare inte pratar så mycket med varandra.

Lärarna säger i intervju att de inte har tid att samverka med varandra kring undervisningen. Lärare i både mellanstadiet och högstadiet säger att de träffas alldeles för lite för att kunna samverka kring det de behöver. Lärare säger exempelvis att de inte har något gemensamt arbete i arbetslaget kring extra anpassningar eftersom de inte har tillräckligt med tid att samarbeta. Vidare säger lärare att de inte har haft tid att prata om hur de ska planera för att eleverna ska få en rimlig arbetsbelastning. Lärare säger i intervju att de har ett digitalt verktyg för planering av elevernas arbete, men att de inte tror att det har blivit en rutin för lärarna och inte för eleverna heller.

Lärarna säger att de har möten två timmar varje vecka. Varannan vecka är tiden avsatt för frågor kring det löpande arbetet. Varannan vecka består mötena av den så kallade Operativa enheten. Då deltar alla lärare på högstadiet, under ledning av specialpedagog som även har försteläraryupdrag. Mötena i de Operativa enheterna skulle vara pedagogiska samtal och för att exempelvis samplanera och göra ämnesövergripande områden, men hittills har tiden knappt använts till det, säger lärare, utan mötena handlar om aktuella elevärenden istället och olika vardagliga frågor. Lärare säger att deras tid äts upp av annat och av att det inte är tydligt vem som har hand om vad, rutiner som håller på att göras om, schemaproblem och arbetet med ordningsregler. Det är mycket som hänger kvar sedan tidigare och som inte fungerar, säger lärare.

Rektorn säger att hen har infört operativa enhetsmöten som leds av processledare, där de för didaktiska samtal varje vecka.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Hässleholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ytterligare brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Hästveda skola inte lever upp till skollagens krav avseende att upprätta individuella studieplaner för nyanlända elever som tas emot i skolväsendet i högstadiet. Utredningen visar att det finns ett antal elever på som tagits emot på högstadiet för mer än två månader sedan och som skolan inte har upprättat individuella studieplaner för. Därmed finns det en risk att utbildningen för dessa elever inte planeras mål så att eleverna uppnår behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Rättslig reglering

Enligt skollagen 3 kap. 12 g § ska, för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §,

en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Vidare framgår att studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper.

Skolinspektionens utredning

Intervjuade lärare på högstadiet säger att de inte vet om de nyanlända eleverna har en individuell studieplan. De säger att eleverna behöver ha en sådan plan. Rektorn säger att de nyanlända eleverna på högstadiet inte har någon individuell studieplan.

Enligt information från huvudmannen har skolan för närvarande åtta nyanlända elever som har tagits emot i skolväsendet i högstadiet på Hästveda skola. Sex av eleverna har tagits emot mer än två månader före tillsynsbesöket.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Hässleholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)
- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)
- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen)

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Kerstin Martinsson

Föredragande
Signerat av: Kerstin Martinsson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Hästveda skola F-9

Fakta om Hästveda skola F-9

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Hästvedaskolan i Hässleholms kommun under höstterminen 2020. Hästveda skola F-9 besöktes av Skolinspektionen mellan den 19 oktober 2020 och den 22 oktober 2020.

Hästveda skola har cirka 300 elever i förskoleklass och årskurs 1-9. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Rektorerna ansvarar även för ytterligare två skolor, Farstorpsskolan och Ballingslövsskolan, där den biträdande rektorerna främst sköter de löpande uppgifterna.